

Wildgroei megawinkels valt mee

Wel maatregelen ter bescherming stedelijk milieu beter onderbouwen en onderzoeken

Sascha Suárez-Stavenuiter

Een verbod op grote winkelbedrijven buiten de bebouwde kom en beperkingen stellen aan het verkoopvloeroppervlak van winkels is strijdig met het Europese verbod op de vrijheid van vestiging. Dat bepaalde het Europese Hof in een Spaanse zaak. Ook in Nederland is nu weer de discussie opgelaaid in hoeverre hier wordt voldaan aan de Europese regels.

In het Spaanse Catalonië was de vestiging van bepaalde grootchalige winkels — hypermarkten — afhankelijk gesteld van onder meer de bevolkingsdichtheid en de invloed op bestaande winkels. Er was ook een maximale verkoopvloeroppervlakte opgenomen.

Het Europese Hof heeft echter een streep gezet door deze beperkingen aan de vestiging van winkels. Betekent dit dat het hek van de dam is en winkels zich voortaan overal en onbeperkt mogen vestigen, zoals door sommigen wordt betoogd?

Zo'n vaart zal het niet lopen. Het Hof heeft in dezelfde Spaanse zaak namelijk expliciet opgemerkt dat beperkingen met betrekking tot de ligging en omvang van grote winkelbedrijven in beginsel wel toegestaan zijn, mits ze zijn opgenomen ter bescherming van dwingende redenen van algemeen belang. Dwingende redenen zijn bijvoorbeeld bescherming van consumenten en bescherming van het milieu en het stedelijk milieu. Steeds zal moe-

ten worden aangetoond dat de te nemen maatregelen daadwerkelijk geschikt zijn om de nagestreefde doelstellingen te beschermen en niet verder gaan dan noodzakelijk is. Spanje had dat laatste onvoldoende onderbouwd, vandaar dat de beperkingen werden verboden.

De Europese regels zijn vooral bedoeld om te voorkomen dat internationale dienstverleners de toegang tot een land wordt geweigerd of onmogelijk wordt gemaakt door de ter plaatse geldende regels. De regels zijn niet bedoeld om een einde te maken aan het stellen van beperkingen aan winkelvestigingen in verband met de omvang van de te verkopen goederen (meubelwinkels) of in verband met de minimum-

omvang van de winkels (factory outlet) zoals in Nederland gebruikelijk is. Het Nederlandse stelsel hoeft dan ook niet op de schop; de Nederlandse praktijk zal op dit punt echter wel moeten veranderen. Beperkingen stellen aan de vestiging van winkels kan niet meer worden gebaseerd op een onderzoek naar de marktruimte met het doel concurrerende bedrijven te beschermen. Nederland zal het stellen van beperkingen op een andere manier moeten onderbouwen en onderzoeken. Het zal wel even tijd kosten voordat die omslag is gemaakt.

S.M. Suárez-Stavenuiter is advocaat omgevingsrecht bij Lexence Advocaten & Notarissen te Amsterdam.

